

Доллар миллиард 45-м нагъэсын фае

Мы лъэныкъомкэ блэкыгъэ ильесим шъольырхэм япшъэ-рыльхэр зэрагъэцкялагъэхэм, тапекъэ анахъэу анаэ зытыра-гъэтин фаехэм къэзэрэугъо-гъэхэр атегуцылагъэх. Республиком ыцекъэ юфтьхабзэм хэ-лэжъагъэх Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Къумпъл Мурат, АР-м и Лышъхъэу министрхэм я Кабинетрэ я Администрации ипащэ Владимир Свеженец, экономикэ хэхъоныгъэмкэ ыкы сатыумкэ министрэу Къуанэ Анзаур, Адыгейм мэкъум-мэ-щымкэ и Министерствэ ипащэ ипшъэрилхэр зыгъэцкяэрэ Хъут Дамирэт.

Дмитрий Патрушевым къыз-риуагъэмкэ, 2024-рэ ильесим нэс тельтигъэ экспортыумкэ планыр блэкыгъэ ильесим аштагъ ыкы ар зэрифешьуа-шэу гъэцкялагъэ хъугъэ. 2019-рэ ильесим доллар миллиард 24-рэ зытефэрэ продукционе икынхъэхэм мэхъанашко ил. Мыш фэдэ еклоплакъэм ишуагъэкъэ мэкъумэш продукционе къыдэ-зыгъэцкяхэрэм фэгъэктотэн-гъэ яэу чыгъэхэр къалахынхэ, япредприятияхэр агъекъажынхэ ыкы проектыкъяхэр щылъэнгъэм амал ял, — къы-уагъ Дмитрий Патрушевым.

Къэгъэльэгъон гъэнэфа-гъэхэм такъэхъаным фэшл зэнэ-къоку шыкъялгъэ шъэлэшьгъэним фытегъэпсихъэгъэ зээзгынын-гъэхэм шъольырхэр игъом аклэт-хэнхэм мэхъанашко ил. Мыш фэдэ еклоплакъэм ишуагъэкъэ мэкъумэш продукционе къыдэ-зыгъэцкяхэрэм фэгъэктотэн-гъэ яэу чыгъэхэр къалахынхэ, япредприятияхэр агъекъажынхэ ыкы проектыкъяхэр щылъэнгъэм амал ял, — къы-

уагъ Дмитрий Патрушевым.

УФ-м мэкъум-мэщымкэ ими-нистрэ игуадзэу Сергей Леви-ним къызэриуагъэмкэ, 2020-рэ ильесим щегъэжъагъэу къэра-

лыгъю ю юпилэгъо щылэхэм джы-ри ту къахэхъо: дагъэу (соем, рапсым ахэшыкыгъэр) къыда-гъэкъирэм хэгъэхъогъэнимкэ предприятиихэм субсидиехэр ятыгъэнхэр, джащ фэдэу юфшэ-ным ильэнэкиуищымкэ чэна-гъю ашыхэрэр афызэкъэгъэ-клохъигъэныр.

Экспортным ылъэныкъокъэ пэ-рытгъэгъэ зыыгъ субъектхэм ялтыкъохэр видеоконференцием къыщыгушылагъэх, къэгъэль-гъонуу ялхэм ахагъэхъонимкэ мы ильесим анахъэу анаэ зы-тирагъэтыгъхэр къагъэнэфагъэх.

Лъэпкэ проектэу «Дунээ ко-операциемрэ экспортыимрэ» зыфиорэм иструктурэ ильэнэ-къо шъхъалхэм ашыц федераль-нэ проектэу «Агропромышленнэ продукционе и экспорт». Мыш къыдэхъэлтэгъэ шъольыр про-ект Адыгейм шагъэхъазырыгъ ыкы непэ шагъэцакъэ. Аш пшэ-рэгъ шъхъалеу илэр икынхъэ къэ-ралыгъохэм мэкъумэш продук-ционе ашыагъэктэйрэ 2024-рэ ильесим ехъулэу доллар мил-лион 36-м къэгъэхъэгъэныр ары.

Блэкыгъэ ильесимкэ гухэ-льыр доллар миллионы 9,7-рэ хъущыгъэм, а къэгъэльэгъонир

Урысыем мэкъум-мэщымкэ иминистрэу Дмитрий Патрушевым тыгъуасэ зэхищэгъэ селектор зэхэсигъом агропромышленнэ про-дукцием и экспорт епхыгъэ юфыгъор ары анахъ шъхъалеу къыцааэтыгъэр.

доллар миллион 13-м къэхъагъ. Адыгейм ращыгъэ продукционе тонн мин 20 фэдэз мэхъу. Нахыбэрэмкэ ыуагъэкъыгъэр щэм хэшыкыгъэхэр, дагъэр, пын-джыр ыкы натрыфыр, ыашу-ушухэр, пыс зэфэшхъафхэр, нэмийкхэри.

— Федеральнэ проектэу «Агропромышленнэ продукционе и экспорт» зыфиорэм къыдыхэ-льытэгъэ къэралыгъю юпилэгъум амалеу къытыхэрэр аш хэш-гъэхэм республикэм дэгъоу къызышифагъэфедэ. Гушигэ пае, блэкыгъэ ильесим УФ-м мэкъум-мэщымкэ и Министерствэ предприятиеу «Мамрыкъю» зээзгыныгъэ дишыгъ. Джыризы къэралыгъю юпилэгъю щыт мэкъумэш чыгухэм ямелиора-циие пэхүхээрэ ахшэм изы лах афызэкъэгъэкъожыгъэныр. 2019 — 2021-рэ ильесим мы пшэ-рэгъ шъольыр сомэ миллион 72,6-рэ пэудгъэхъашт, — къыуагъ Къумпъл Мурат.

Предприятиеу «Синдика-Агро» зыфиорэм Красно-гвардейскэ районым щигъэцэ-кээрэ инвестиционнэ проектиэр экспортным агъекъошт пын-джым икъэгъэкъын фытегъэпсы-хагъ. Аш инвестициеу хальхах-щыт сомэ миллионы 102-рэ мэхъу.

Мы лъэныкъомкэ республиком амалеу юкъэлхэр зэ-рифешуа-шэу гъэфедэгъэнхэм фэшл экспортным юпилэгъу фэхъугъэнимкэ Гупчэ Адыгейм щагъэпсыгъ.

Шъольырим имэкъумэш про-дукционе непэ Китай, Тыркуем, ОАЭ-м, Вьетнам, Германием, Украинаэм, Азербайджан, Бела-русь, Израиль, Латвием, Шри-Ланка, Узбекистан, Грузилем, Монголилем, нэмийкъ къэралы-хэм ашыагъэкъы.

ТХЬАРКЬОХЬО Адам.
Сурэтхэр А. Гусевым тыри-хыгъэх.

Адыгейим и Лышъхъэ афэрэз

Адыгейм и Лышъхъэрэ нэмык! цыф гумэкъялэхэмрэ яшуагъек!э
Мыекъопэ районымк!э псэуп!эу Победэм дэс ныом ишы!эк!э-псэук!э
къэгъэзап!э фэхъугь.

Зиггуу къэтшыгъэ псоуплэм дэсүйбэмэ нэнэжкъэу Машэ изыт ашлэштигъ, афэлъэкъирэмкэ гъунэгъухэр къыдецштигъэх, ипхъорэльфи къылтыпплэштигъ. Ау мы бзыльфыгъэм пенсие къыратынным пае ищык!эгъэ документхэм ягъэхвазырынкэ хэбзэ къулыкъухэр Iепы!эгъу къыфхъунхэ фэягъ.

ахэр еджагъэх. Щы!эныгъэм чып!э кын ригъеуцогъэ нэнэжкъым псынк!эу Iепы!эгъу ратынэу Къумп!ыл Мурат пшъэрьль афишыгъ. Социальнэ къулыкъум илофыш!эхэм нэжь-лужкхэр зыща!ыгъыре унэ-интернатым Мария Семен ыпхъур къащаагь. Гээтхапэм и 2-м ар зыгъэгумэ-кыштигъэ юфыгъохэр зэнш!ва-

кызылхунхэ фэй в.
Нэнжыйм псэукэ амал зеримылээм цыиф жьугъэхэр бэмышишэу щыгууазз хуягъэх. Адыгейим и Лышихъэ инстаграмым нэхүубгъо щырилээм ритхяаэм

оффын волкер зэштуулж, хэр тезыхыгъэхэм, цыифхэр зэхахэхи, тофым хэкыялпээ кыяфагьбытиг. Аш кынфогумэкыгъэхэм «тхьашьуеъэ-псэу» ясэло, — ритхагь Адыгей и Лышьхъэ инстаграмым.

гъеу, Мария Семен ыпхъум икъэбар шъущысэгъэгъуазз. Социальнэ къулькъум иофышшэхэм ныом иуни, ищагуи аукъэбзыгъ, пхъэ къыфащаg; пенсиер ащ къыратынымкэ до-кументхэр агъэхъазырыгъэх, зыщыпсэурэ чыплэм датхагъ; социальнэ юфышшэхэри, пхъорэльфри ащ къыдеклокыщтых. Цыфхэр зэхахьэхи, юфым хэ-кылпэ къыфагъотыгъ. Ащ къы-фэгумэкыгъэхэм «тхъашьуеъэ-псэу» ясэло, — ритхагъ Адыгэ-им и Лышьхъэ инстаграмым.

Ны мылькур

Апэрэ сабыим пае

УФ-м и Президентэу Владимир Путиным мы ильэсүм ишүлэ мазэ кышынгъэ Джэпсалъэм кыщыхигъэшгъэхэм ашыщ унагьоу апэрэ сабыир кызэрхъухъагъэм е ыпунэу зыштагъэм ны мылькум исертификат етыгъэнэри.

Къералыгъом ипащэ къэшакло зыфэхъугъэр гъэцеклэгъеням пае ааш фэгъехыигъэ хэбзэгъеу-цугъэр УФ-м и Къералыгъо Думэ ыштагъ, гъэтхапэм и 4-м Президентыр унашьом къэт-харь.

Хэбзэгьеуцугъэм кызыэрэштийн дэлхийн тагыйн эмкээ, 2020-рэ иль эсийн ишилэ мазэ и 1-м үүж алерэ сабыир кызысыфхь угъэм ё ыпүнэуыштэгъэ унагъохэр ары аш кыхиулытэхэрээр. Сомэ 466617-рэ ахэм аратыщт, нэүжым ятлонэрэ сабыир кызызафхьукээ ё аялунэу заштэктээ, сомэ мини 150-рэ къафыха гъэхъожьишт. Зэпстэумки сомэ 616617-рэ кыраратыгъэу хъущтыр. Инфляцием диштэу альчайжээ хэхъошт.

Аш имызакъоу, ны мылъкум

исертификат пае тхылъхем ягъэпсыни нахъ йашлэх къехтүг. Нахынпек! Э Пенсиенхэмкэ фондым клонхэшь, лъэту тхылътыр атын фэягъ, аш зэрэхэппльэштхэм мазэ, мэзиту ыхынштигъ. Джы лъэту тхылътыр атынэу ишкынгэжьыштиг, сабыир къынзэрэхьугъэр е апуннэу зэршатгъэр ЗАГС-м зэрэшатхыгъэрекъу. Затхыгъэм ыуж мэфитф нахынба темышлээ сертификатыр къыратышт. Аш фэдэ ша-пхъэхэм klyuch! яи зыхынштыртызхэт ильэсэм имэлыльфэгъу мазэ и 15-р ары. Социальна фэло-фашихэм ягъэцкэнк! къэралыгъо информационнэ системэ Зык! яи зык! эзк! къэралыгъо органхэм зызэрэрапхыгъэм ишүагъек! аш фэдэу йашлэх хъугъе.

Ны мылькум фэгъэхыгъэ программэр зышылэм къыштыя-благъэу ар къызэратахэрэм янахыбэм псэукэ амалэу ялэр нахышу шыгъэнымкэ ар агъе-федэ. УФ-м йоффшэнымкэ ыки социальнэ хэхъоныгъэмкэ ими-нистрэу Антон Котяковым Гүпчэ СМИ-хэм къызэрафилотагъэм-кэ, ари нахь лашлэх афэшыгъэным ыуж итих. Аш пае мы уахътэм банкхэм зэдэгүшыгъэ-гүхэр адашых. Банкхэмрэ Пенсиехэмкэ фондымрэ ахъ-щэр зэрэзэлэпахыщыр нахь псынкэ ашыимэ, унагью ар зыгъэфедэхэрэмкИ йоффхэр нахь зэшлөхыгъюшу хъущтэу ары зериуагъэр.

Ны мылькум къышыдэллы-тэгъэ ахъщэр зыпэлубгъэхьян пльэкынэу программэм шыгъэ-

нэфэгъагъэхэми къахэхъуагь. Джы а ахъщэмкэ унагъом дачэ ыгъэпсын, унэ тыришъяхан фит.

Аналитикхэм пэшүорыгъэшьеү зэрагъэунэфыгъэмкіэ, шэпхъаклэхэр унэгьо миллионрэ мин 300-рэ фэдизмэ альыгэсцыгтых. Псэуплэ зеригъэгъотын амал зимигэлжабэхэм ащ ишгуягъэ

зэрякынштыр е зиагаагүй, нахь зызыушъомбгүмэ зышлонгыга-гъэхэм ІэпнІэгү зэрафхэхъу-щтыр нафэ. Нэмыкл амалэу программэм кытырэри маклэу плон пльэкынштэп. 2026-рэ иль-сым итыгэвхэзэ и 31-м нэс ашк kуачлэ илэнэү УФ-м и Президент кышынгүй.

Псауныгъ

Яахъщэ ІэпыІэгъу хэхъуагъ

Бэмэ къямыузырэ узхэу медицинэ шлэнэгъэм ыгъэунэфыгъэхэм я процент 80-м генетическэ (льэпкъ льэпсэ) нэшанэ я. Экспертхэм къизэралорэмкэ, щлэнэгъэмкэ щынагъоу щыт ахэм афэдэ уз мини 5 — 7 фэдиз дунаим къышальтыэ.

Ахэм ашыцых муковисци-
дозыр, гемофилиер, адэбз уз
зэфэштхъяфхэр. миеломар.

«Альцгеймер иуз», «Гентингтон иуз» зыфалохарәрәп нәмыкхәри

Ахэм ашыщ узхэр и|эу Адыгэ

Республикам нэхгүрэ 29-рэ щэпсэү, күлэццыкхүхэри мыхэм ахтых. А сымаджэхэм ашыншэү

Адыгэ Республикэм икъэра-
лыгъо программэу «Псауныгъэр
къэухъумэгъэнэм хэхъоныгъе
егъашыгъэнэр» зыфилоу 2014
— 2021-рэ ильэсхэм ательята-
гъэм къызэригъэнафштыгъэу,
республике бюджетым щышэу
сомэ миллион 12,6-м нахьыбэ
2019-рэ ильэсымкэ ахэм апэ-

Лягъэхъагь. 2020-рэ ильэсүмкэ
республикэ бюджетым сомэ
миллион 14 кыышыдэлъитаагь.

— Зээл цыфхэй гэхэйжүүльсээ
гэхэйжүүльсээ ыкИ бэмэ къямалызырэ
уухэр зицэхэм специалистхэр
ренэу альэппльэх, ялазэх. Зицэхэм
федеральнэ медицинэ учреждениехэм ащаупльэх
къунхэй ыкИ къащяэзэнхэу
агъаклох, — къышыхагъэшгэй
АР-м псачуныгээр къеухьумэ-
гээнымкэ и Министерстве.

Шуагъэ къеты

АР-м гъеснагъэмрэ шенагъэмрэкэ и Министерствэ икэшаклоу я 9 — 11-рэ классхэм арысхэм адигэ литературэмкэ олимпиадэ афызэхащагь.

Зэнэкъокум иапэрэ едзыгъо республикэм икъалехэм ыкъи ирайонхэм яеджаплехэм ашыклиагь. Ахэм теконыгъэ къащидэзыхыгъэхэр олимпиадэм икъиух едзыгъоу Мыекуапэ щыклиагъэм къырагъэблэгъяа. Йофхъабзэр Адигэ къэралыгъо университетым щыклиагь.

Адигэ къэралыгъо университетым адигэ филологиемрэ культурамрэкэ ифакультет иде-канэу, филология шенагъэмрэ

кэ кандидатэу Хъамырзэкъо Нурыет адигэ литературэр шу зылэгъоу, хэшъыкъ фызицэу зэнэкъокум къеклонгъехэм шуфэс гушилэкэе закынигъэзагъ, шенагъэ дэгүхэр къагъэльэгъонхэу, теклоныгъе къадыхынэу къелэеджаклохэм къафэльэгъа.

— Тышущэгугы, шъоры неущ адигэ тхаклохэр, усаклохэр къызхэкъиштхэр, тилитературэ лъызыгъэктотштхэр, тижбээ

хэзэгъэхъоштхэр, — къыуагъ Нурыет.

Факультетым ипащэ къызиркуагъэмкэ, хабзэ зэрэхъуагъэу, республике зэнэкъокум икъиух едзыгъо Адигэ къэралыгъо университетым щекло. Олимпиадэм теклоныгъе къыщидэзыхыгъехэм я 11-рэ классир къауухэу адигэ филологиемрэ культурэмрэкэ факультетым чэхъанхэу къызыкъохэмкэ, адигабзэмкэ уштэйхэм ачыпэ балли 100 афагъэуу. Адигэхэм ямызакъоу, урысхэу адигабзэр зээгъашэхэр къелэеджаклохэри мы зэнэкъокум чанэу зэрэхэлажъхэрэр ыкъи ахэм ашыцьбэм теклоныгъе къызэрэдахырэр шулыкэ къыхигъэшыгъ.

— Адигэ литературэр дэгъоу зышэхэу, къелэеджаклохэу, ахэр езыгъаджэхэрэ къелэеъаджэхэу зэнэкъокум къеклонгъехэм сигуапэу зыкъышуфсэгъазэ. Мы зэнэкъокур къин къышуущымыхъунэу сэгугъэ. Адигэ литературэр дэгъоу зэжъуагъэмэ, шогъэ ин къытышт, аш дунаир къыбургургъало, шумрэ эмрэ зэхэпфынным уфегъасэ, адигэ шэн-зэхэтыкъе хабзэхэр

шээгъэхъоштхэр, — къыуагъ Нурыет.

Ахэм татетэу тыпсэуным адигабзэр фэлорышэ, — къыуагъ АР-м гъеснагъэмрэ шенагъэмрэкэ и Министерствэ иофишэу Мамый Мариет.

Лъэпкэ еджаплехэм я 9 — 11-рэ классхэм апае зэхагъэуцогъе гъецкъенхэр зыфэгъэхъыгъехэм къеклеу къатегуушыагъ Адигэ къэралыгъо университетым адигэ филологиемкэ икафедрэ идоцентэу Цэй Бэллэ. Аш къызериуагъэмкэ, гъецкъенхэр едзыгъушиу зэтэутыгъэх. Гъэрэклорэм елтыгъээмэ, юфшэнхэр маклэу зэблахуагъэх. Апэрэ гъецкъенхэр тест шыкъиэм тетэу зэхашагъ. Уччэ 30-мэ джэуап тэрээхэр къаратыжынхэ фэягъ. Ятлонэрэ гъецкъенхэм хахьэу диктант атхыгъ. Ящэнэрэр «творческэ юфшэн» зыфалорэр ары. Сурэт шыгъэр апашхъэ ильэу

рагъэблэгъагъ. Адигэ усаклоу, тхаклоу тиэхэм атхыгъэхэм сяджэнэу сиклас. Анахэу Къумпыыл Къадырбэч, Мэщбэшэ Исхъакъ ятворчествэ сыгу рехых. Загъорэ сэри усэ цыкъухэр стыххэу мэхъу. Адигабзэмкэ тиклэеъаджэу Лыххурэе Розэ ныдэльфыбзэр дэгъоу тегъашэ, тыйзэ шу тъэгъоу, уасэ фэтшэу тъынгъэтэджы.

Адигэ республикэ гимназиим адигабзэмкэ икэлэеъаджэу Мэлгощ Лида къызериуагъэмкэ, адигэ купхэм адигабзэмрэ литературэмрэ аргъэхъы. Ильэс къэс мыш фэдэ зэнэкъокъухэм икэлэеджаклохэр ахегъэлажъях ыкъи теклоныгъэр къыдахы. Мыгъэ гимназиим икэлэеджэкъуущ олимпиадэм къыщаагъ.

— Ебгъаджэхэрэ къелэцыкъухэм теклоныгъэ къыдахыним

ащкэ сочинение цыкъу зэхагъэуцонэу щытыгъ. Зэкъэмкэ балли 100 къелэеджаклохэм рагъэкъун фэе.

Юфшэнхэм уасэ афашишт АР-м гъеснагъэмрэ шенагъэмрэкэ и Министерствэ иофишэу Мамый Мариет, адигэ филологиемкэ кафедрэм идоцентхэу Хъуажъ Нурыет, Ламыкъо Бэллэ ыкъи Цэй Бэллэ, Андышхье Хъусен ыцэ зыхырэ къелэеъаджэдже колледжым ипащэ игуадзэу Терчыкъо Лида.

Бэгъ Зарэ Пэнэжыкъо гурит еджаплэм ия 9-рэ класс щеджэ, апэрэ адигабзэмкэ олимпиадэм хэлажъэ.

— Районным щыкъогъе зэнэкъокум теклоныгъе къыщидэхъ, республике олимпиадэм икъиух едзыгъо сыхэлэжъенэу сыхы-

фэш икъоу уадэлэжъэн фэе. Гукъа нахъ мышэмми, адигабзэмкэ сыхыат пчагъэу тиээр маклэ, тфикуэрэл. Аш пае урок ужым итланы игъэкъотыгъею юф адэтшэ. Чылэмэ къарыкъыгъэ къелэеджаклохэу жабзэ зыульхэм, хабзэр дэгъоу зышэхэрэм къалэм дэсхэр ябъэнэкъокъунхэр къин. Ар къыдэтльтээзэ, амалэу тиээр зэкэ тэгъэфедэ, адигабзэр куоу зэрядгъэшэштим юф дэтшэ. Непэ я 9 — 11-рэ классхэм арыс сиклээдэжэкло нэбгырищ олимпиадэм хэлажъэ. Лъэшэу сащэгугы шенагъэе куухэр къагъэлжэйонэу, теклоныгъе къыдахынэу.

КИАРЭ ФАТИМ.

Сурэтхэр ыашынэ Аслын тырихыгъэх.

Шэжьымрэ дзэ щытхъумрэ я Ильэс

Зэолхэм орэд къафэтэло

Республикэм и Къэралыгъо филармоние изэххэзэлэцэ «Шэжьым тыфшынкъ» зыфилорэ пчыхъэзэхъяа щыклиагь.

Къэралыгъо филармониим иорэдьохэу, Урысыем, Адигеим язаслучженэ артисткэу Баджэ Дзэхханэ, Адигэ Республиком инароднэ артисткэу Нэгъой Маринэ, дунэе фестивальхэм хагъэунэфыкъихэрэ чыпэхэр къащидэзыхыгъехэ артистхэу Сергей Трутневым, Нэгъой Бэллэ, Наталья Амельченкэм лыххужынгъэм, зэкъошныгъэм, шулыгъэту къабзэм афэгъэхъыгъехэ орэдхэр къауагъэх.

Зэхахъэр зэзыщгъэ Ирина Ибрагимовам зэгъэшэнхэр ышылхээз, тарихым инэклубгъохэр жыз эзэмхыхъхэрэ къытегуушыагъ Адигеим щапулагъэ нэхъирэ мин 80 Хэгъэту зэошхом хэлэгъагъ, а пчагъээм щыц дзэклоп мин 35-рэ фэхъигъэ. Советскэ Союзэм и лыххужь хуугъэхэу Андышхье Хъусенэ, Нэхэе Даутэ, Ацуумжь Айдэмэр, Къош Алый, Бжыхъэкъо Къымчэрэе, Шуцэ Абубэчъ, Тхагъушъэ Исмахылэ щысэ аттэхъ. Бэгъужъэкъо Лелэ апэрэ адигэ бэзильфыгъэ летчиц. Орденэу, медалэу къыфагъэшшошагъехэм пхашау зэрээуагъэр къауашхъаты.

2020-рэ ильэсир шэжьым ыкъи дзэ щытхъумрэ я Ильэс. Хэгъэту зэошхом ильэхъан, теклоныгъэр къы-

зыдахым ыууж тиусаклохэм, композиторхэм орэдьиэ зэдэусыгъ. Тхабысымэ Умарэрэ Жэнэ Къырымызэрэ Хэгъэту зэошхом хэтгэгъэх. Андышхье Хъусен лыгъэу зэрихъаъэм ехъилэгъэ орэдэу аусыгъэр Баджэ Дзэхханэ, Нэгъой Маринэ, Нэгъой Бэллэ зэхахъэм къыщауагъ. Дунэе зэнэкъокъухэм ялауреатэу Сергей Пособиловым музыкальнэ Іэмэ-псымэхэмкэ лыххужь ыкъи шэжъ орэдхэм ямэкъамэхэр ыгъэжынчыгъэх.

У. Тхабысымэрэ Къ. Жанэмрэ яорэдэу «Синанэр» пчыхъэзэхъэм хэлэжъэгъэ артистхэм къызэдэхъ. Дунэе зэнэкъокъухэм щытхъуцээр къащидэзыхыгъэ Набэкъо Бэллэ фортелианэмкэ артистхэм къадежъуугъ. Музыкантхэу Анна Шапоровамрэ Никита Гнидинимрэ произведенияхэр агъэжынчыгъэх.

Пчыхъэзэхъэм юфшэнхэм иветранхэр, ныжжыкъэхэр щызэлукълахъэх, концертъю къызаухым артистхэр залым чэсэгъэхэм гушилэгъэ къафэхъуагъэх, зэхэтхэу нэпээлл сурэтхэр атырахыгъэх. АР-м и Къэралыгъо филармонион исимифоническэ оркестрэ идирижерэу Сташу Къэлпълан тизэлукъэту къыщтиуагъ искусствэм лъялхъэр зэрээфищэхэрэм имэхъанэ зыкъеъэтынэ зэрэпилытшытэр.

САХЫДЭКЬО Нурбай.

Пенсиөхэр

Ильэс зэфэхысыжьхэр

УФ-м Пенсиехэмкээ ифонд и Къутамэу АР-м щылэм блэктыгъэ ильэсүм тофэу ышлагъэр зыщызэфахысыжыгъэ ыкли 2020-рэ ильэсүмкээ пшьэрыльхэр зыщагъэнэфэгъэ зэхэсигьо илагь. АР зэришагь Къутамэм ипащэу Къулэ Аскэрбай.

Зэфэхысыжхэм кызыэрэгэ-
нэфагъэмкээ, 2019-рэ ильзэсүм
итыгээгээз и 31-м нэс пштэмэ,
пенсионерэу республикэм исыр
126721-рэ хүүчтэйг. Аш щыщэү
нэбгырэ 24810-р үошлалыжхэм
алутых, 1умытыжхэр нэбгырэ
101911-рэ хүүчтэйгээх.

Ioшшаплэм 1умытыжь пенсиионерхэм страхованиемкэ пенсиеу къафакорэр 2019-рэ ильзесим ищылэ мазэ и 1-м проценти 7,05-кэ къаэтыгь. Джаш фэдэу мэкүмэц хъызэмэтым ильзэс 30-м къыщымыкэу щылэжьагъэу, къудажэм щылэзухэрэм пенсие гъэнэфагтагъэу къаратырэм процент 25-рэ къыхэхъуагь. Аш фэдэу зипенсие къаэтыгъэр нэбгырэ 3082-ра мэхүн.

Пенсиөхэмкээ фондым имьеу, къералыгъю бюджетым къыхэхы-
псү яз-наасаны хорам, пленчим-

хэр, социальнэхэри ахэтэү, проценти 2-кэ индексацие афашыгьтэй, блэктыгъэ ильзэсм имэлтлыгфэгүй мазэ и 1-м кыншигулагчай къараты. 2018-рэ ильзэсм юф зышгэлэе пенсиионхрэм япенсиехэми 2019-рэ ильзэсм ишшүхьтэй мазэ ахэпплэжкыгъэх. А зэптэзумэ ауж республикэм къышатырэ пенсий

республиканским пенсионером, социальным пенсионером, гурытымкіе сомэ 13108-рэ зэрэхъугъэр. Страхованиеиекіз пенсиер гурытымкіе лъытагъэр, сомэ 14004-рэ, социальнэр — сомэ 8432-рэ хъугъэр.

Федеральне фэгъэкілотэнхэр илехъеу, мазэ къес ахъщэ тедзэ къыратэу республикэм исыр нэбгырэ 41776-рэ. Ахэм аххъяа Хэгъэгу зэошхом хэлжъяағъэхэр, сэкъатныгъе зилехэр, кілэпцыкыл

сэкъатхэри ахэтых, ыныбжь имыкъугъэу фашистхэм гъэрэу антэл эл схэр радицизм илрээ

зэригтэйгээхэр, нэмүүкхэр. Мыхэм ахьщэ тедзэу къафакло-рэм 2019-рэ ильэсүм имээзэе мазэ проценти 4,3-рэ къыхэ-хүчэл.

Ioшшланпәм Ыумытыжь пенсиянан берэү зигъот пенсионерлар зэрыпсөун ыльækىышт ахъщэ анахь макләу субъектым щагъз-нэфагъэм клемыхъэхэрэм федеральна социалын ахъщэ тедээ къараты. Адыгейим ашт фэдэ ахъщэ анахь макләу щагъз-нэфагъэр сомэ 8138-рэ. 2019-рэ ильэсийм итыгъэлвээ и 31-м нэс пштэмэ, ашт фэдэу федеральна социалын ахъщэ тедээ къызэратэу республикам исыгъэр нэбгырэ 20023-рэ. Гүрүтимкял пъытагъяч ахъщэ

Пенсиену, пособиену, нэмыхк
аухаша түнчээр 2019-рээ илтгэснүүд

Къутамэм Адыгеим щитыгъэр зэкіэмкі зэхэубытагъэу сомэ миллион 21-рэ мин 271-рэ

Ны мылькум фэгэхэхынгээ программэм игъязыкээнэ шийэрэйл шъхьаалэхэм ашыщ. Зэхэс-сыгчом къызэрэшхагээштийнэм-кээ, ильяс 13-у ар зыныгээ унэгээ 32207-мэ сертификат аратайг. Ахэм ашыщэу 2019-рэ ильясым программэм къыхиубытагээр унэгээ 1889-р ары. Нахынбэм аш къышидэлтыгээхэд псэукээ амалхэр нахьышу шыгээнхэр ары зытэуагаахьэрээр. 2019-рэ ильясым сертификатыр къызэрэратыгээхэм ашыщэу унэгээ 1971-мэ ары сарын сааралыг эрэгжүүлжээ.

Пенсиер зыщызэлук! Эрэм къэралыгъом илах къыхильхъаным фэгъехъыгъе программэм къыдыхъэлтияташъе страховани-смике, вонес толгоз из-сүйгүл сп

зэкіэмкіи сомэ миллионы 9-рэ мин 649-рэ мэхьү. Пшъэрльэу ашкіе Къутамэм илагъэр проценти 131,4-кіе ыгъэцкіагь. Программэр зышылэ уахътэм къышыублагъяу аш хэлажжэхээрэм зэпстэумкіи сомэ миллионы 192-рэ къыхалхъагь.

Пенсиөхэмкіә фондым электроннэ шыкіләм тетэу ыгъезцекіләрэ фәло-фашіләхәмі етүпшыгъеу ахегъахъо. 2019-рә ильәссыр пштэмә, зәкіләмкіли фондым ыгъәцакіләрэм ипроцент 98,4-р электроннэ шыкіләм тетэу цыфхәм аләкіләхъагь. Ар ыгъезфедәхәрэм осе ин кызыэрэфашиләр «Ваш контроль» зыфиюрә системәм күышыхъатыгъ. Адыгеим щыпсәоу а шыкіләм тетэу фәло-фашіләхәр кызыләкіләзигъехъагъехәм япроцент 98,73-мә агу риҳыгъеу аш кызынәфагь.

Хабээ зэрэхүүгъэу, УФ-м Пенсиехэмжлийн ифонд ичигдэлээ күүлжүүхэм анах дэгүүхэр, Күтамээс илофышэ анах чанхэр зэхэсгэгжүүлж кышигахгээшгэгъэх. Чыгыпээ күүлжүүхэр штэхэмэ, 2019-рэе ильзэсүүмжлийн анах хувьхээу къаахгыг эхэр къалэу Мыеекуапэктээ Гээлорышилжээр (ипашэр Лариса Глобенко), Красногвардейскэ районынмжлийн Гээлорышилжээр (ипашэр Къаныкъо Альбин) ыкли Адыгэхъяланэктээ фондым иотдел (ипашэр Миргу Алзам).

(ищаңэр Мыгу Адам).
УФ-м Пенсиехэмкээ ифонд и
Күтамэу АР-м щылэм иштихъу
ыкыл рэзэнгыг эх тхылхэмкээ
кыхагьшыгэх аш илофышэхэу
Алексей Бескровнэр, Уайкьюко
Рузанэ, Сапый Тамилэ, Людмила
Вовьенкэр, Симболэт Светланэ,
Жэнэ Асыет, Шышхъэ
Светлана, нэмыхэри.

**УФ-м Пенсиехэмкіэ
ифонд и Къутамэу АР-м
шычам, ипресс-къульчи-у**

ЧIЭНАГЬЭХЭР АШЛЫХ

Мэзаем и 20-м кыщегъэжьагъэу Китайм щыпсэурэ цыфхэр къэралыгъом къимыханхэу Урысыем тигъунапкъэхэр ыгъэпытагъэх.

Къэралыгъом итуристическэ опера-
торхэмкэ ар къэбар гомылү хъугъэ.
Ахэм къызэральтыагъэмкэ, мэзаем
ыкыл гъэтхэпэ мазэм зеклон тофхэр
зэрээспагъэуగъэхэм пае члэнагъэу
ашыщыр сомэ миллиард 2,8-м нэсү.
Нэүжым, къыкілэлтикло юштхэ мазэхэм
ахэр зытлыхъялко къызамыгъялхээкэ,
ахьщэу къаалкіемыхъягъэр миллиард
30-м наснышт.

30-м нээсүйт. Икйыгъэ ильээсүм Китайм кънкыгъэ нэбгырэ миллионэр ныкъорэ фэдизэм Урысаем зыгаагъэспэсфыгъ. Аш щыищүү прошонут 75-р ж. энэцгээд узкын, кънкын

гъэжьагъэу йоныгъом нэс зыщылагъэхэр. Кымафэмрэ гъэтхэ уахтэмрэ мазэ къэс нэбгырэ мин 40 фэдиз зыплынхякло къаклощтыгъэх. Мыйгэ аш проценти 10 къыхэхъонэу туроператорхэр гүгъэштыгъэх. Ау мэзаем пчагъээр инэү къызэреыгъэм ыпкъ къиклэу федэу къаэлкэхъащыр сомэ миллиардрэ ныкьорэ. Гъэтхапми джащ фэдиз цыиф къэклонэу гүгъэштыгъэх, ау къэралгын гъунапкъэр зэрээфашыгъэм къыхэклэу турхэр зыщфыгъэхагъэхэм ахэм ауасэхэр аратыжынхэу хуугъэ.

ШЬАУКЪО Аслъангуащ.

АР-м хэгъэгу клоцI ЙофхэмкIэ и Министерствэ къеты

Шъуимылъку къэшъухъум, шъусакъ

Сотовэ зэпхыныгъэр ыкли интернет амалхэр къизфагъэфедэхээз гъэпцлагъэ зыхэль бзэджэшлагъэу зэрахъехэрэм япчагъэ мы аужырэ ильэсхэм хэпшыкэу хэхъуагъ.

Гъэпцлагъэ зыхэль шыкIэу бзэджашIэхэм къизфагъэфедэрэ пэччь зэтэфыгъэу щит. Ахэр зэкIэ зээзыпхыхэрэд цыфхэм егъэллигъащэу бзэджашIэхэм цыхъэ зэрафашырэр ары.

Гъэпцлакохэм банкым иофышIэхэу къашуарағъашызэ цыфхэм бзэджашIагъэхэр адьзэрахъях. «Ваша банковская карта заблокирована», «Операция по карте приостановлена» ыкли нэмийкIхэри зэртихгээз СМС-хэр зэкъодзаклохэм цыфхэм афагъэхых в ятелефон номерхэмкIэ зафитеох. ТелефонымкIэ зафитеохэкэ, банкым цынэгъончъеномкIэ икуулыкъу иофышIэхэу арало ыкли банкым икартэу цыфым ыгъэфедэрэм къуачIэ имылжэйу макъэ рагъэу. Къэлгэн фае, бзэджашIэхэм анахъэу къизфагъэфедэхэрэ Сбербанкым икарт ары. Мы гумэкыгъор дэгъэзижигъэным фэшI картэм ыкыб пчэгъиш хъурэ кодэу тетхагъэр къаралон фае цыфым макъэ рагъэу. СМС шыкIем тет мэкъэгъэу Сбербанкым къифигъэхыгъэу бэмэ къащэху ыкли кодир бзэджашIэхэм арало. Нэужым цыфым иахъщэу картэм илъир зэкIэ гъэпцлагъэкэяах.

Корпоратив- нэ номерхэмкIэ бзэджэшлагъэхэр зэрахъех

ТелефонымкIэ бзэджашIагъэу зэрахъэрэ бэ зэрхъурэр цыфхэм агурагъяоми, аш щуухъумагъэх хуухэрэ. Гүшүлээ пае, зэрар зэрахыгъэр аш фэдэ шыкIэу щиIэхэм ашыгъуазэштгъэми, агъепцIэн алъекIы. Мыщ фэдэ щисэхэр бэу къэпхынхэ пльэкъыш. Якартэ агъефедэжын амьлэекынэу, ар зэфашигъэу СМС-мэкъэгъэу-хэр цыфхэм къазафагъэхыхыкэ, зэрагъэпцIэнхэ алъекIыщтыр ашэгъупш ыкли зэуагъэкIэгъэ ахъщэр ашуутагъу.

СМС-кIэ къагъэхырэ мэкъэ-

диткэр зиер банкым зэрэтоон ылъэкъышт номер закъор ежь картэм тетхагъэр ары. УпчIэ шъуйл хъумэ, банкым е финанс учреждением зафэжугъэзэн шульэкъышт.

Интернетым исайтхэр къизфа- гъэфедэхээз

Мы аужырэ уахътэм джыри гъэпцлагъэ зыхэль шыкIакIэу къекъагъэхэм ашыщ интернет сайтхэр къизфагъэфедэхээз цыфым имылтуу епхыгъэ ще-

тео ыкли итовар ыщэфы зэрэшлонгъор гурегъало. Сид ишыкIэми, ибанк картэ иномер, ипароль зылкэгъяахъэх. Нэужым картэм иль ахъщэр рехыш, зөгъэбылъижы, ителефон номери чедзыжы.

Джыри зы щыс. БзэджашIэр ымышIэрэ цыфым исотовэ телефон теошиб, илахыл-гупсэхэм ашыщ горэ чылпIэ кын ифагъэу, псынкIэу 16пIэгъу ишыкIагъэу макъэ аргэгъэу. Ар гузэжъогъу чылпIэм къиращыжын зэральэкъыштыр, аш пае ахъщэу атын фаер зыфэ-

фын-щэжынир зэкъодзэгъэныр. Мыщ дэжым зэкъодзакло ѡаклоу ёшфаклоу зыкыгъэльэгъон ылъэкъышт. Анахъэу сайтхэр «Авито» ыкли «Интернет-тучанхэр» зыфилохэрээр ары

дизир ыкли ар зырагъэхан алъекIыщт картэм иномер къарало. А чылпIэм цыфре зыфитеуагъэр маштэш, сид къиралуагъэми, ышошь мэхъу ыкли ахъщэу зыфалаугъэм фэдизир бзэджашIэхэм якартэ афырегохъэ.

Телефон зэкъо- дзаклохэм защи- шьухъумэнным фэшI

Цыфры агъаделэнным фэшI бзэджашIэхэм СМС-р къизфа-

бзэджашIагъэхэр нахыбэу зыщэзэрахъехэрэр. Имылтуу ыщэу ылозэ, бзэджашIэм цыхъэ къизфагъэшы, ар зыщэфы зылойгъом зыгумыгъакIэу, мылькум төфэрэ ахъщэм изылахъ гъэпцлагъэкIэ къаихын ельэкIы. Джаш фэдэу ёшфаклоу зыкыгъэльягъозэ, щаклоу фы-

гъэфедэе телефонымкIэ фытох. СМС-р зэкъодзаклохэмкIэ Iэрыфэгъоу щит. Цыфхэм ашошь агъехъунэу гүтэхээзэ мыш фэдэ шыкIэхэм мэкъэгъэ-lyхэр афагъэхых. ТелефонымкIэ зафитеохэкэ, цыфры агъепцIэнэр, ахъщэр къарагъэштэныр ары бзэджашIэхэм явшээриль шхъялэр. Аш пае шыкIэ зэфэшхъяфхэр агъэфедэх. Мыщ фэдэ хуугъэшлагъэхэм шуахэмынфын фэшI сакынныгъэ къизхэжигъуэфэнэу, бзэджашIэхэм цыхъэ афешумышынэу хэбзэухумаклохэр къышьоджэх.

Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ыкли унэ псэупIэхэм

Мысхэм тыгыон бзэджашIагъэу ашызэрахъехэрэм ашыуухъум-гъэнхэмкIэ шапхъэу щиIэхэм хэбзэухъумэкIо къулыкъухэм цыфхэр ашагъэгъуазэх.

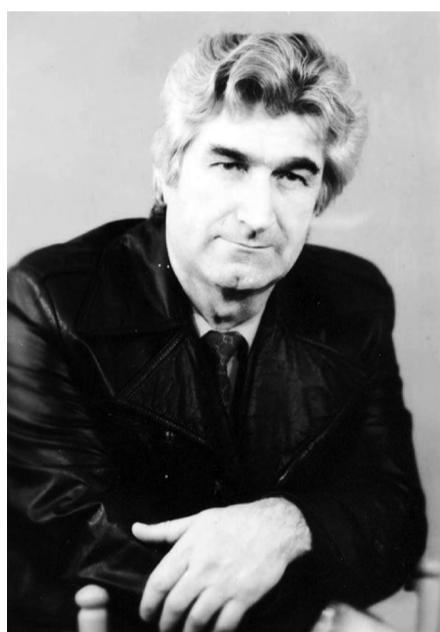
Полицием икуулыкъушIэхэр цыфхэм къяджэх та��ъикь заулекIэ унэм уикIыщтми, пчээр Iуухыгъэу къамыгъэнэнэу. Джаш фэдэу къизшыгъотын плъекъышт чылпIэхэм лункIыбзэр ашышумыгъэтэйль. Непэ пхэ шхъаныгъупчъэхэм ачылпIэ пластикым хэшыкIыгъэхэр къе-хъэх. А пкыыгъохэр нахь щинэгъончъэхэу цыфхэм къашэхъу. Ау унэм жыы къираагъэханэу шхъаныгъупчъэр къизыэзуахыкIэ, бзэджашIэхэр къин амьлээйу псэупIэм ехъэх. Нахын-бэрэмкIэ атгыухэрэр мобильнэ телефонхэр, телевизорхэр, ноутбуххэр, дышъэм хэшыкIыгъэ хял-щипхэр, ахъщэр, нэмийкIхэри.

Ямылтуу чамынэнным фэшI унэм, фэтэрым сигнализации ахагъэуценэу полицием икуулыкъушIэхэр цыфхэм закыифа-гъаз.

Цыфыр ыкIи шIагъэр

Литературэм фыщыIагъ, фэлэжъагъ

Акылрэ шIенныгъэрэ зыкъоль цыф зырызхэу Тхэм шоу кыхильхъэгъэ пстэумкэ зышхьамысыжхэу, ыпси ыгуи хильхъээ лъепкым фэлажъэхэрэ щIэх. Ахэм ясатырэ щIэфэ хэтыг зэльашIэрэ шIенныгъэлэжьышхоу, литературоведэу, критикэу, тхаклоу, усэкло гъешIэгъонеу ЩIэшIэ Казбек.

етани удэмыхэу, умыпльэхью, шыпкъэм тетэу а зэкIемкэ гущыэ зэфхысыж лъеш пшынир акыил ключабэрэ гъашIемрэ зытекуадэх. Казбек щIэфэ ыгукIэ икласеу хихыгъэ литературэм зыки езэштыгъэп, аужып-

манитар ушетынхэмкэ Адыгэ Республике институтын литературэмкэ иотдел ипащэу ЩIэшIэ Шамсэти.

Тхыльым къыдэхъагъэх Лъепкы театрэ Цэй Ибрахимэ ўцIекIэ Ѣтым ѡагъеуцугъэ комедиу «Шъозэбэн» зыфилоу ЩIэшIэ Казбек ытхыгъэр,

шхор зэрашырэр — гъашIэ, уасэу илэри — гъашIэ.

«Тыгъэ нэпсыр» гущыланэу «Шыпкъагъэм игъогу темыкIэ...» зыфилоу ЩIэшIэ Шамсэти ытхыгъэм къызэIуехы. Аш мырэущтэу къышцело: «Казбек лъепкымкэ псэемыблэжьыгь, иныбджэгъухэмкэ, иахылхэмкэ, иунагъокэ, иофшIэнкэ псэнчье-халэл дэдагь. ИофшIагъэхуу къыгъэнагъэхэм шIенныгъэу, гупшисэу ахэллыр къызып-къырыкIырэр ицIыфыгъэ лъапс».

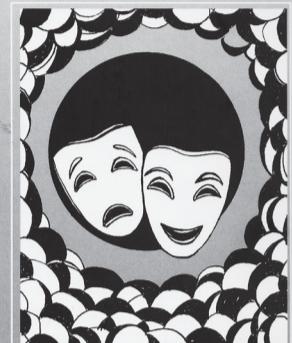
Мы шенышуухэр зыхигъотжэйн амал къезытыгъэ лъэнхийхэм пүнгэгэ-гэсэнгъэу илагъэм, шIенныгъэм зыльнишэу, мышыяжьэу щIэфэ зэрэфекуагъэм, гупшисэнным зэрэтегъэпхэгъагъэм, зэхшIэ къодыехэр армырэу, акул хэхигъэрэ шIенныгъэрэкIэ

Тхээр къызэрэгтэгъагъэм яшыхьатэу щIэфэ литературэм зафэу зэрэшылэжъагъэр тегъашIэ. ИгүшIэнкэ гухэм арыхьан, апэблагъэ зишын амал гъашIэ-гъонир зэргийтогтагъагъэр, ежь зыхэт шIенныгъэ хьасэм, цыфым

е чыгум сидигьуи псыр зэрэшыкIагъэм фэдэу, ныбжыкIэ ключакIэхэр литературэм хэшэгъэнхэ зэрэфаэр къыгурлоу, шIенныгъэ тогум анах сэнаушхэр төшгэгэнхэмкэ, зыльнишэгъэнхэмкэ иофшIагъэр зеришашIэ, лы гъесагъэм итакыкь пэпчь гупшисэнным епхыгъэу, литературэр ЩашIэм щIенныгъэ инэу зэришагъэр, пытагъэрэ щIагъэрэ зэрэхэлтыгъэхэр Щамсэти гущыланэм къышиуагь.

Казбек литературэр, цыр зэрэджырэм фэдэу, бгы пстэумкэ къикызэ зэрилэжьыгъэр,

ЩIэшIэ Казбек

ТЫГЪЭ НЭПС

адыгэ литературэм итарихъ тхыгъэнным ыгъэгумекIэу иофшIагъэр цыфыгъэ, шыпкъагъэ, гумэкI ильэпкыкIэ ыкIи зэкIэ цыфлэпкыкIэ зэришагъэм шыхьат фэхүх.

ЩIэшIэ Казбек итхыльэу «Тыгъэ нэпскэ» зэджахъэхэр си-гуапэу зэпрысэгъазэ, дунэе литературэм щагъэлэпIэрэ произведенияхэу У. Шекспир ытхыгъэхуу, пьесэхуу «Отелло», «Король Лир» адигэ сценэм кытезыщахъэхуу, адигабзэкIэ къэзигъэгүшIэгъэхэ цыфышхоу Казбек, тиадигэ тхаклохэм атхыгъэхэр урысыбзэкIэ зэрэзэридэгъэхэм, ежь шыхьэкин литературам ижанрэ зэфэшхяафхэмкэ эзкIигъэшьыкIагъэхуу зэрэштыр гуапэ сыйхьоу «тхыауягъэпсэу» лъапIэр фэсэгъэшьуашэ. Щеч хэлъеп тхыльым цIу илэмки, дэтхэмки гупшисабэр къезыгъэущэу, узэзигъэпльижьэу, къыбгот цыфхэм уафызэзигъэпльижьэу, щIенныгъэ псышхор къэртъоним, чъериним укIэзигъэхюпсэу, ухэтми пфэльэкырэмкэ къогъянэ уимыIенным уфэзыпIоу зэрэштыр.

МАМЫРЫКЬО Нуриет.

АдыгабзэмкIэ диктант атхыщт

Адыгабзэмрэ тхыбзэмрэ я Мафэ гъэтхапэм и 14-м хагъэунэфыкIыщт. Аш къыхиубы-тэрэ иофшIабзэхэм ахэтэу Дунэе диктант гъэтхапэм и 6-м сыйхьатыр 15-м атхыщт.

ИофшIабзэр лъепкыбзэм иккызэтегъэнхэйн, ар нахь цыфыбэмэ зэрэгшашIэ ашлонгьо хъуным фэлэжьэшт. Диктантыр зэхашэ «Адыгэ Хасэм – Щэрджэс парламентым», АР-м гъесэнгъэмрэ шIенныгъэмрэкIэ и Министерствэ ыкIи Адыгэ къэралыгьо университетын адыгэ филологиемкэ икафедре.

Диктантыр чыппищмэ ашыпхын пльэкIыщт. Ахэр Адыгэ

къэралыгьо университетын инаучнэ библиотекэ итхыль-еджэпIэ ыкIи иконференц-залхэр арых. Адресыр: урамыр Пионерскэр, 260;

Адыгэ къэралыгьо университетын иконференц-залэу еджэпIэ унэ шъхьаэм хэтыр;

Адыгэ къэралыгьо университетын иеджэпIэ унэ шъхьа-иэ хэт аудиториу N 205-р.

**АДЫГЭ
ДИКТАНТ**

Республикэ ДОСААФ-м изэхахь

ЩЫЛЭНЫГҮЭМ ДЫРАГЬАШТЭ

Урысые Федерацием и ДОСААФ и Къутамэу Адыгэ Республикэм щылэм ия VI-рэ Конференции тигъусасэ Мыекъуапэ щылагъ. Республике ДОСААФ-м 2019-рэ ильэсэм иоффшагъэ аш щызэфахысыжыгъ, 2020-рэ ильэсэм пшъэрыльэу зыфашигъяхэрэм атегущылагъэх. Зэхахьэм хэдзынхэр щыкуагъэх.

Адыгейим и ДОСААФ итхаматэу Барцо Тимур изэфхыхысыжхэм къахигъэштыгъ республике ДОСААФ-м 2019-рэ ильэсэм хэхъонигъэхэр зэришыгъэхэр.

Урысые Федерацием и ДОСААФ хэт къутамэхэм ябгашвэмэ, Адыгейр анахь дэгүхэм ахалытэ. Адыгейим и ДОСААФ икъутамэхэу республикэм икъалэхэм, районхэм ашылэхэм япчагъэх хэхъо, чыплэхэм ублэпэ организациехэр ашызэхаш. Ублэпэ организациехэр 157-рэ мэхүүх, нахьынэхэл 141-рэ ялагъэр.

Мыекъопэ гарнizonым икъулкыушлэхэм ныбжыкъэхэр аlyagъакъэх. Цыфхэмрэ дзэхэмэр языкыныгъэ гъэлтигээхэн фэгъэхыгъэ зэхахьэхэр нахь гъэшлэгэйон шыгъэнхэм фэш мэфэлхэм, хуугъэ-шлэгъэхэм яхыгъэхэу эзлэгъуухэр зэхашхэх.

«Егэшлээрэ полк», «Шлэжкын иостигъ», «Къырым игъатх» зыфиору шлэжкын эхэхэрээр заушомбгүй. Цыфхэмрэ яхыгъэхэр ахэлажъэрэхэр нахьынэхэмэр даклоу, пүнүгъэх мэхъанэу ялэм зыкъеэты.

«Вертикальный» ищытхъу

Мыекъуапэ икълэеджаклохэм япатриотическэ клубэу «Вертикаль» хэгъэгум шлукъэ щашлэх. Патриотическэ клубхэм якуп щызэхаштээ хэгъэгум зэнэхъокью 2019-рэ ильэсэм Севастополь щыкуагъэхэм «Вертикаль» апэрэ чыпилэр къыщидхыгъ. Ныбжыкъэхэм япащэу Юрий Шестаковын къызэриуагъэу, кълэеджаклохэм яшэнгъэх хагъэхъонимкъэ, сэнэхъатэу къыхахыщтын зыфагъэхызасырхынмкъэ аш фэдэ зэнэхъокьюх яшыкъагъэх.

Мыекъопэ районным идэепатриотическэ клубэу «Бересты» лээужефхэм яоффшохэм ахэлажъэ. 1941 — 1945-рэ ильэсхэм Хэгъэгум зэошхор зыщикигъэ чыпилэр ныбжыкъэхэм зерагъэлэгъуух. Тарихъым инэклубгохэм нахь куу защагъэгъуазэ. Лыихъуэу

фэхыгъэ дзэклолхэм ахвадхэм альхыхуух. В. Петровыр япащэу юффшохэм ягъецкэлэн зыфашигъэхъазыры.

Анахь дэгъухэм таксалытэ

ДОСААФ-м ипшъэрыль шхъялэхэм ашыц дзэм клошт ныбжыкъэхэр къулыкъум фэхъязырыгъэхэр. Зэхахьэм къыщыгъуагъэхэм къэбар гушууагъу хагъэунэфыкъгъэм тигъэгушуагъ.

Урысыем и ДОСААФ икъутамэхэу хэгъэгум юф щызышлэхэрээр зызэрагъашшхэм, ныбжыкъэхэр дээ къулыкъум фэгъэхъязырыгъэнхэмкъэ Адыгэ Республикэр апэ ишыгъэхэм ахалытагъ.

Тиреспубликэ спорт посузалыэу щагъэпсихэрэхэм япчагъэх ильэс къэс хэхъо. Кълэеджаклохэм, ныбжыкъэхэм япсуныгъэ агъэптигээнимкъэ, дээ къулыкъум зыфагъэсэнимкъэ амалэу ялэр нахьынэхэм хуугъэ. Тренер-кълээгъаджэхэм пүнүгъэ юфыгъохэр дэгъоу агъэцкэлэнхэмкъэ амалыкъэхэр къагъотых.

Адыгейим итхаматэу Къоджэ Аслын конференцием къызыщэгъуагъиэм, тиньбжыкъэхэм якъуайныгъэ зэрэпсыхэрээр хигъэунэфыкъгъ. Республикэ ДОСААФ-м ишүшлэгъэх.

Адыгэ Республикэм я Совет итхаматэу Къоджэ Аслын конференцием къызыщэгъуагъиэм, тиньбжыкъэхэм якъуайныгъэ зэрэпсыхэрээр хигъэунэфыкъгъ. Республикэ ДОСААФ-м ишүшлэгъэх.

льигъэктэнимкъэ общественэ организациехэм еджаплэхэм зэлхыныгъэу адрилэр ыгъэпытэн флау А. Къуджэм ыльтыгъагъ.

Авиацием имэфэкі мафэ, Мыекъопэ аэроклубыр ильэс 85-рэ зэрэхъугъэм афэгъэхыгъэ зэлхыныгъэу фестивалэу 2019-рэ ильэсэм Мыекъопэ районным щыкуагъэр шлукъэ тыгу къэлэхъыжы. Ветеранхэмрэ кълэеджаклохэмрэ зэлукъагъэр, лээужхэр зээлхыре къэбархэр ныбжыкъэхэм къафалотагъэх.

Зылгыгъыжын имэхъан

Барцо Тимур изэфхыхысыжхэм къахигъэштыгъэх Тэххутмыкье, Туцожь, Кошхъэблэ, Красногвардейскэ районхэм, Адыгэкъалэ я ДОСААФ-м япащэхэм яоффшагъэхэр. Къалэжырэ мылькумкъэ заыгъыжынныр юф къызэрыкъол. Адыгэ Республикэм и Парламент и Комитет япащэу Евгений Соловьевым къызэриуагъэмкъэ, федеральне бюджетын къыхахызээ

ДОСААФ-м ахьщэ къыфатлупшынэу пащэхэм фитыныгъэ ялэхуугъэ. Чыпилэр бюджетри агъэфедэн альэкъыштэу хэбзэ унашьохэр аштагъэх.

Умылькукъэ зылгыгъыжынэ ахьщэ тедзэхэр къыфатлупшыхээ зылукъэ, улоффшэн хэбгъэхон зэрэлпэлкыщтым конференцием щытегуагъэх.

Туцожь районым и ДОСААФ илээдээ Стлашы Аслын иеплэгээхэр щылэнгъэ дештэх. ДОСААФ-м хэтхэм япчагъэхэз хагъахызэ ныбжыкъэхэр шлэжь ялэу плүгэнхэм пыльых.

1943-рэ ильэсэм фашист техаклохэр Адыгейим щызэхакъутэхи, хэкур шлхъафит зашыгъыгъэр ильэс 77-рэ зэрэхъурэм ехылгэгэ зэхахьэхэр АР-м игъэлкотыгъэу щыкуагъэх. Автомашинхэр зэхэхтэу Мыекъуапэ икъихи, Тэххутмыкье районым икъуаджэхэм анэсгэхъэх.

Цыфхэр къытфэнэгушохэу къытпэгъокыгъэх, — къеулатэ Къоджэ Аслын. — Тарихъым инэклубгохэр зыщагъэгъушээ

рэп, ныбжыкъэхэр щысэшлүхэмкъэ алхуух.

Урысыем и Общественэ палатэ икъутамэу Адыгэ Республикэм щылэм япащэу Устэ Русльян Адыгейим и ДОСААФ къыщытхэу. «Барцо Тимур зэхэшээло дэгъу, юффшохэм къэшакло афэхъу», — къыуагъ аш.

Республикэм физкультурэмкъэ ыкы спортымкъэ и Комитет итхаматэ итуудээ Андрей Бородиним къытиуагъэри тищыэхэр-псэукъэ къылкырэх. Спортын пыщэгъэ ныбжыкъэхэм къаучлэхэр апсыхъээ, япсуныгъэ агъэптигээ, къулыкъум фэхъязырхэу дзэклолхэм яса-тыре хэуцох.

ДОСААФ-м щыкуагъэу илхэери зэхахьэм хэлэжкагъэхэм альэхъуух. Тутынм пыщагъэхэр тиньбжыкъэхэм ахэтых, сэнэхъатэу къыхахыщтым икъую зыфагъэхызасырэл. Финансхызэмт юффшохэм язехъан-хээ щыкъагъэхэр зиэхэр районхэм ахэтых.

Республикэм ДОСААФ-м иоффшагъэхэр уигъэрэзэ хууцтэу зэхахьэм унашьо щаштагъ.

Зэхахьэр зезыщэгъэ Ирина Манченкэм къыуагъ щыкъагъэхэм ядэгээзыжын пыльштхэр зэрэгзэнэфагъэхэр. Республикэ ДОСААФ-м ипрограммэу 2020 — 2024-рэ ильэсхэм атэлтыгъэр конференцием щаштагъ.

АР-м и ДОСААФ япащэу Барцо Тимур хадзыжыгъ.

— Ящнэрэу тхаматэу си-хадзыгъ. Иоффшагъэу тиэм ихэгъэхъон тишиыпкъэу тидэлэжжэшт, конференцием хэлэжкагъэхэм тафэрэз, — къыуагъ Барцо Тимур.

ДОСААФ-м иоффшагъэхэр япшъэрыльхэр дэгъоу зыгъэца-къэхэрэм афэгушуагъэх, щытхуухильхэр аратыжыгъэх.

ЕМТИЙЛН Нурбай.

Лъэпкъ зэпхыныгъэхэмрэ щыІэныгъэмрэ

ЗЭГУРЫІОНЫГЪЭР ЛЪЭПСЭШІУ

Къыблэм ыкИ Тэмир Кавказым ашыпсэухэрэ къэндзалхэм язэхахъэ Краснодар щыкуагъ.

къакIеупчIагъэха? Шуукъаубыним шуи- юфхэр темитхэу къытщэхъу.

— НэмькI шьольтырхэм Адыгеир ябъяшэм, укъыштыхъун фау сэлъйтэ. Еджаплэ Мыекъуалэ къышызэутыхъэу бзэр тильэпкъэхъум ятэгъашIэ. ТишикIе гъэхъу хильхэр тиэх.

— Лъэпкъ музейи Мыекъуалэ дэт.

— Зэлукъ гъешIэйонхэр аш ѿзызхэтэшэх. Дунаим ѿцирьо тхаклоу МещбешIэ Исхакъ, зэльашIэрэ композиторэу Нэхэе Асплан, фэшхъафхэри музеим ѿшигъэх. Урысыем, Адыгейим искуствэхэмкIэ язаслужене юфышIешко Сулайманов Юныс тиофыгъохэм ягъеццкIэн чанэу къыхэлажъэ.

— Республиком иобщественнэ движенихъем ялацхэм уалокъ, зэхахъэм аш ѿущытегъушIагъа?

— Дунэе конгрессым итхаматэу Василь Шайхризиевыр тиофыгъохэм ашыгъуаз. Республиком иобщественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» итхаматэу Лымыщэкью Рэмэзан, нэмькIхэм ныбдэжгъуныгъэ адтилэу типшэрыльхэм тадэлажъэ. Зэхахъэм анахъэу къышыхагъэшIагъэмэ ашыц лъэпкъхэм гумэкигъоу ялэр зэрээфэдэр. Адыгэ Республиком лъэпкъ юфхэмкIэ, лэкIыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкъэхъум адирялэ зэпхынгъэхэмкIэ ыкИ къэбар жуугъэм иамалхэмкIэ и Комитет итхаматэу Шхъэлэхъо Аскэр тигумекIхэм яхыилагъэу бэрэ гушигъу тыфхэхъу, тыфэрэз.

— Гумэкигъохэр зыфэдэхэр къытэ- плаагъэмэ дэгъугъэ.

— Бзэм изэгъешIэн, игъефедэн юф къызэрыкIоп. КIэлэеджаклохэм, ныбжыкIхэм тиницэлъфыбзэ мэхъэнэ икъу ратырэп. Аштэ лъэшэу тегъэгумэкы. Зэхахъэм къышытагъагъа аш фэдэ гумэкигъохэр нэмькI лъэпкъхэм зэрялэр.

— Адыгэ Республиком ис къэндзалхэм

— Шуумытхъаусыхъу хэкыплэхэм шуалъыхъунэу зэдэшьуштагъэба?

— Ар упчэ дэгъу. Къыблэм, Тэмир Кавказым лъэпкъыбэ ашэпсэу. Бзэм, шэн-хабзэхэм татагушIээзэ, ѿшигъэхъэр зэрэдагъэзыхъэрээм тыльыпльэшт, лэпIыгъу тизэфхъу ѹщт.

— Лъэпкъ шэжжым епхыгъэу цыфхэм якIэтхъыкIыжынэу къэблагъэрэм шъуте- гушIагъа?

— Къэндзалхэр итэкъуяхъагъэху дунаим ѿпсэух. ЧыпIерысхэу зыхэсхэм яфэмэбжкымэхэр къатехъэх. Адыгейим ис къэндзалхэм янахъыбэм адигабзэр ашIэ, шэн-хабзэхэр зэрхэхъэх. Адыгэ хуугъэху альятээзэ, «съядыг» алоээ зязыгъэтхъхэрэр къахэкIых. Ари ѿшIэнгъэм къыздихъирэ юфыгъохэм ахэтэльтийтэ.

— Краснодар ѿкиогъэ зэхахъэм па- щэхэм бзэм ехыилагъэу сида къыша- гуагъэр?

— Василь Шайхризиевыр Адыгэ Республиком и Лышхъэу КъумпIыл Муратэрэ зэнэуясэх, телефонкэ зэфитеох. Василь Шайхризиевыр Адыгейим мамырэу зэрэпсэурэ, лъэпкъхэм языкIынгъэ игъэптиэн ехыилагъэ юфхэр Республиком зэрэшагъэцакIхэрэр, фэшхъафхэм къатегушигъа.

— ТизэдегушIэгъу икIэх сида къы- тапло пшоигъор?

— Краснодар ѿкиогъэ зэхахъэм унашьоу ѿштагъэхэр дгэцакIхээзэ, Адыгейим имамыр ѿшигъа нахь дахэ шыгъзьным тыптышт. Адыгэ Республиком ибырах и Мафэ, Теклоныгъэм ия 75-рэ ильэс афэгъэхъыгъэ юфыгъохэм тадэлэхъэшт, тиунэшьохэхъгъэхэр дгэцэкIэнхэм тыптышт.

— Шуумурадхэр къылжудэхъунхэу шъудэштэ.

— Тхуаугъэпсэу.

**Зэхэзыщагъэр
ыкИ къыдэзы-
гъэкIырэр:**
Адыгэ Республиком
лъэпкъ юфхэмкIэ,
ІэкIыб къэралхэм ашы-
псэурэ тильэпкъэ-
гъухэм адирялэ зэпхы-
ныгъэхэмкIэ ыкИ
къэбар жуугъэм
иамалхэмкIэ и Комитет
адресыр:
ур. Крестьянскэр, 236

**Редакциер зыдэ-
шыIэр:**
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм
къаIихырэр А4-кIэ
заджэхэрэ тхъапхэу
зипчагъэкIэ 5-м
емыхъхэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлтэу, шрифтыр
12-м нахь цыкIунэу
щытэп. Мы шапхэ-
хэм адимыштэрэ
тхъгъэхэр редакцием
зэкIегъэкIожых.

E-mail: adygoe@
mail.ru

Зышаушыхъятыгъэр:
Урысыем Федерацием
хэутии юфхэмкIэ, теле-
радиокъэтын-
хэмкIэ ыкИ зэлъы-
ІэссыкIэ амалхэмкIэ
и Министерстве
и Темир-Кавказ
ЧыпI гъэлоры-
шапI, зэраушыхъятыгъэ
номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зышаушыхъятыгъэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**ЗэкIэмкIи
пчагъэр
4876
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 387**

Хэутиным узьчи-
кIэтхэнэу ѿштагъэхъ
Сыхъатыр
18.00
ЗышыкIэтхэгъэхъ
уахътэр
Сыхъатыр
18.00

Редактор
шъхъаIэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шъхъаIэм
игуадзэр
МэцлIэкъо
С. А.

ПшъэдэжIыж
зыхъырэ секретарыр
**ЖакIэмыкъо
А. З.**

Панкратионыр

Лыхъужъэм афэгъэхъыгъ

Урысыем и Лыхъужъэу Олег Ду-
кановыи фэгъэхъыгъэ зэнэкъохуу
Налыцк ѿзызхагъэм ныбжы-
кIхэм спорт бэнэнымкIэ ялэпээс-
нгъэ къышагъэльэгъуагъ.

Адыгэ Республиком икIыгъэхэм
ашыщэу Михаил Плутовыр килограмм
92-м нэс къэзыцэхъхэрэм панкра-
тионымкIэ янэкъохуу.

— Зэлукъэхъем якъызэуухын фэ-
гъэхъыгъэ зэхахъэр тьэшIэйонхэр агъэ-
псыгъ, — къытиуагъ Адыгэ Республиком
ибэнаклохэм пэщэнэгъэ адизе-
зыхъэгъэ Къэлэшъэо Аскэр. — Адыгэ
быракъхэр зэнэкъохуум щагъэбета-
гъэх, тильэпкъ къашъохэр къашъыгъэх.

Тренерэу Елшээ Бисльян ыгъэсэ-
рэ Михаил Плутовыр купэу зыхэтым
апэрэ чыпIэр къышыдхи, хэушхъа-
фыкIыгъэ шуухъафтынэр къифагъэ-
шьошагъ. Адыгэ Республиком икоманд-
э я 5-рэ чыпIэр къышыгъигъ.

— Советскэ Союзым и Лыхъужъ-
эу Андырхье Хүусен фэгъэхъыгъэ
зэнэкъохуу Мыекъуалэ ѿзызхагъэм
зытэгъэхъазыры, — игупшысэхэм та-
щегъэхъуазы. Къэлэшъэо Аскэр. — Ти-
тарихъ нахьышоу тшIэнным ехыилэ-
гъэ зэлукъэхъем якъызэуухын фэгъушох.

Сурэтэйм итхэр: **М. Плутовыр къы-
фэгушох.**

НэкIубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЬ Нурбый.

